

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
DEM. I. DOBRESCU
Președintele Uniunii Avocaților

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, Decanul Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosef G. Cohen** Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **Gr. Conduratu**, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforeanu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **René Demogue**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Alfred Juvara**, Profesor Universitar, Avocat; **Ștefan Laday**, Președinte la Consiliul egislativ; **I. Gr. Perieșeanu**, Directorul Bibliotecii Marilor Procese, Avocat; **Emil Stan Rappaport**, Consilier la Curtea de Casație din Varșovia; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar; **Al. Velescu**, Dr. în Drept, Avocat; **Albert Vahl**, Profesor la Facultatea de Drept din Paris.

SECRETAR DE REDACȚIE:

E. C. Decusară, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare

Numărul viitor al acestei reviste va apare la 23 August 1931, întrucât suntem în vacanță.

S U M A R

- *Ante proiectul pentru extinderea legislațiunei civile, comerciale și penale române în tot cuprinsul țării*, elaborat de d-l C. Hamangiu, Ministrul Justiției, ce urmează a fi discutat de Corpurile legiuitoare în sesiunea de Octombrie a. c.
- *Relativ la art. 122 legea de org. judecătorească*, de L. Ciobanu;
- *O Inspecție judecătorească în 1832*, de Radu Dimiu.
- *Un cuvânt la fine de polemică*, de Nicolae Negru;

JURISPRUDENȚE:

- Curtea de Casație s. II: *Angela și Ion Dogaru cu Maria St. Milea* (Citarea părților, Atestarea procedurii de notarul comunei. Modificarea art. 74 pr. civ. prin art. 178 legea administrației locale. Boala împrieinutului. Certificat medical. Apreciere suverană a instanței de fond. Nu se pot face motive de casare asupra unor chestiuni ce n-au fost invocate la instanța de fond).
- Curtea de apel București s. III: *Soții Popescu cu Ofițerul Stărei civile București*. (Act de naștere. Omisiune de a se trece în registrele stărei civile. Cerere de a se constata prin justiție data nașterii. Rectificarea datei adevărate a nașterii pentru a se legitima copilul. Inadmisibilitate. Art. 55, 42, 43 și 304 c. civil);
- Curtea de apel București s. IV: *I. Malcoci cu Casa Autonomă a Monop. Statului* (Casa autonomă a monopolurilor este un serviciu public pendinte de Ministerul de finanțe, iar funcționarii acestei case se pot plânge, conform art. 1 din legea Contenciosului administrativ, la instanțele competente, atunci când pretind că drepturile lor prevăzute de Statut le-au fost vătămăte de autoritatea administrativă respectivă), cu o *Notă* de Jean H. Vermeulen;
- Curtea de apel Galați s. II: *Anton Andrei cu Ministerul Instr. Publice*. (Contencios ad-tiv. Liceu. Catedră de fizico-chimice. Publicarea ei ca vacantă. Cerere la minister pentru transferare. Admitere. Profesor titular definitiv al catedrei. Transferare la o altă școală din aceeași localitate. Ilegalitate. Acțiune. Admisibilitate).

Ante-proiectul pentru extinderea legislațiunei civile, comerciale și penale române în tot cuprinsul țării

Dăm publicității anteproiectul de extinderea legislațiunii civile, comerciale și penale din Vechiul Regat și în nouile teritorii: Ardeal și Bucovina, întocmit de d. Ministru de Justiție, C. Hamangiu, care va fi supus desbaterilor Corpurilor legiuitoare în sesiunea de Octombrie.

Având în vedere importanța operii ce se desăvârșește, sperăm că cititorii și colaboratorii noștri, își vor expune părerile, cărora, cu plăcere, le vom face loc, în coloanele totdeauna ospitaliere ale Revistei noastre.

CURIERUL JUDICIAR

TITLUL I

Dispoziții generale

ART. 1. — Pe ziua de 1 Ianuarie 1932 se pune în vigoare în tot cuprinsul țării legislația civilă, comercială și penală română, precum urmează:

1. Codul civil român, din 4 Decembrie 1864, cu toate modificările din 1906, 1924, 1928 și orice alte modificări aduse până azi.

2. Legea pentru judecătoriile de ocoale din 30 Decembrie 1907, cu modificările din 1913, 1919, 1920, 1921, 1925 și cu orice alte modificări aduse până azi.

3. Codul de procedură civilă din 14 Martie 1900, cu modificările din 6 Mai 1900, din 1904, 1905, 1907, 1909, 1921, 1925, 1926, 1929 (1), legea execuției silite și orice alte modificări aduse până azi (2).

4. Codul comercial din 10 Mai 1887, cu modifică-

1) Legea din 11 Iulie 1929, M. Of. 150 din 11 Iulie 1929 (Legea accelerării publicată în Biblioteca Legilor Uzuale No. 28, Editura Curierul Judiciar.

2) Publicată sub No. 109, idem.

rile din 1895, 1910, 1902 și 1906 și cu orice alte modificări aduse până azi

5. Legea asupra burselor de comerț din 14 Martie 1913 cu modificările din 1918, 1921 și 1929 (3).

6. Codul penal din 1 Mai 1865, cu modificările din 1874, 1882, 1893, 1894, 1895, 1900, 1901, 1912 și cu toate celelalte modificări aduse până azi.

7. Codul de procedură penală din 2 Decembrie 1864, cu toate modificările aduse până azi.

8. Legea pentru starea de asediu din 10 Decembrie 1864.

9. Legea asupra drepturilor proprietarilor rezultând din contractele de închiriere și arendare din 30 Martie 1903, cu modificările aduse până azi.

10. Legea pentru autentificarea actelor din 1 Septembrie 1886, cu modificările aduse până azi (4).

11. Legea de expropriațiune pentru cauză de utilitate publică, din 1864 cu modificările din 1900, 1913 și 1923.

12. Legea asupra mărcilor de fabrici și de comerț din 15 Aprilie 1879.

13. Legea pentru poliția rurală din 25 Decembrie 1868, cu modificările aduse până azi.

14. Legea rechizițiilor din 1906, cu modificările aduse până azi.

15. Legea micului parchet din 13 Aprilie 1913.

ART. 2. — Odată cu introducerea acestor legi se extinde în tot cuprinsul țării și regulamentele întocmite pentru aplicarea acestor legi precum urmează:

1. Regulamentul pentru punerea în aplicare a legii judecătoriilor de ocoale din 15 Februarie 1908, cu modificările aduse în 1908.

2. Regulamentul pentru punerea în aplicare a codului de comerț din 10 Septembrie 1887, cu modificările din 3 Mai 1900.

3. Regulament de serviciu și contabilitate al sindicilor tribunalelor de județ din 20 Iunie 1895.

4. Regulament pentru funcționarea Curților cu jurați din 19 Mai 1925, cu modificările aduse până azi.

5. Regulamentul legii mărcilor de fabrică și comerț din 30 Mai 1879.

Modificarea sau abrogarea acestor regulamente se va putea face potrivit normelor stabilite în Constituțiune.

ART. 3. — Intră în vigoare pe aceeași dată, în tot cuprinsul țării, legile sau regulamentele a căror punere în aplicare a fost expres rezervată prin legi sau regulamente anterioare, până la introducerea legilor române.

Deasemeni, intră în vigoare convențiile internaționale asupra materiilor la care se referă legile enumerate mai sus.

ART. 4. — Legile și regulamentele anterioare acestei legi, prevăzând introducerea parțială sau totală a legilor civile, comerciale și penale române, în tot cuprinsul țării, sau în anumite regiuni, rămân în vigoare. Totuși, trimiterile făcute de aceste legi și regulamente, la legi locale abrogate, se înțeleg făcute la legile române corespunzătoare.

Trimiterile pe care legile generale de unificare le fac la legile locale abrogate, se înțeleg făcute la legile române corespunzătoare.

ART. 5. — Când legile puse de acum înainte în

5) Publicată în broșura No. 41 *Biblioteca Legilor Uzuale*, Edit. *Curierul Judiciar*.

4) Idem în No. 1, idem.

vigoare conțin trimiteri exprese sau implicite la alte legi române, neextinse încă în tot cuprinsul țării, aceste trimiteri se înțeleg ca vizând legi locale corespunzătoare.

ART. 6. — Cu începere dela data punerii în aplicare a acestei legi se abrogă legislația locală în vigoare și anume: codul civil, codul penal, codul comercial, legea cambială, codul de procedură civilă, codul falimentelor și, în chip general, întreaga legislație locală, cuprinzând toate legile relative la materiile pentru care s'a pus în vigoare legea română.

ART. 7. — În măsura în care textele menținute în vigoare de prezenta lege se referă la o dispoziție a unei legi locale abrogate, se aplică legislația română relativă la această materie, cu condiția ca să nu fie incompatibilă cu regulile dreptului local menținute în vigoare.

TITLUL I

Dispozițiile din legile locale menținute în vigoare

ART. 8. — În mod provizoriu, până la revizuirea tuturor codurilor române, rămân în vigoare următoarele legi locale:

1. Legile, regulamentele și ordonanțele privitoare la instituirea și ținerea registrelor funciare;

2. Dispozițiile din legea ungară XX din 1877 și din codul austriac privitoare la organizarea tutelei minorilor și interzisilor, cari au fost menținute în vigoare prin art. 313 din legea pentru organizarea judecătorească din 1925;

4. Regimurile matrimoniale;

5. Declarația de majoritate;

6. Paternitatea nelegitimă (§ 163 și urm. c. civ. a.);

7. Dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor;

8. Novela penală (legea XXXVI din 908) în toate dispozițiile care nu contrazic legea pentru organizarea penitenciarelor și institutelor de prevenție din 30 Iulie 1929;

9. Legea de procedură a infractorilor minori (legea VII din 1913);

10. Legea pentru apărarea onoarei (Legea XLI din 1914).

ART. 9. — Pentru Basarabia se mențin în vigoare numai dispozițiile prevăzute în legea din 4 Aprilie 1928.

TITLUL III

Dispoziții tranzitorii

ART. 10. — Orice acțiune intentată și orice cerere introdusă înainte de punerea în vigoare a legilor civile și comerciale române, vor fi judecate după legea aplicabilă în ziua cererii; tot această lege va determina efectele acestor judecăți sau decizii.

Actele juridice anterioare punerii în vigoare a prezentei legi rămân supuse legilor care le guvernau la data confectionării lor. Aceste legi vor continua să se aplice actelor de anulare, de confirmare sau de rescisiune a unui act anterior.

Actele anterioare punerii în vigoare a legilor române, vor fi guvernate, în ce privește mijloacele de probă, de legea sub imperiul căreia au fost făcute.

ART. 11. — Toate prescripțiile extinctive, începute înainte de punerea în vigoare a legilor române, ră-

mân supuse în ce privește natura, durata și efectele lor, regulilor legii locale. Cu toate acestea, cazurile de suspendare și întrerupere vor fi acelea din legile române.

Orice prescripție extinctivă neîncepută încă în ziua punerii în vigoare a legilor române, va începe să curgă dela această dată și conform acestor legi.

Aceste reguli se vor aplica și tuturor celorlalte termene.

ART. 12. — Actualii notari publici din Bucovina și Transilvania, cari au titlurile cerute și au fost numiți în mod legal, vor continua să funcționeze în posturile lor în conformitate cu legile în baza cărora au fost numiți.

Dela data punerii în aplicare a prezentei legi nici o numire nouă de notari publici nu se mai poate face.

Actualii notari publici, legal numiți, cari au licența sau doctoratul în drept, vor putea fi numiți, la cererea lor și cu avizul conform al Consiliului Superior al Magistraturii, în posturile vacante de judecatori.

Actualii funcționari ai notariatelor publice, vor putea fi numiți în funcții echivalente.

ART. 13. — La fiecare tribunal se vor desemna judecatori pentru autentificarea actelor, potrivit legii autentificării actelor.

ART. 14. — Cărțile funduare se mențin ca registre de publicitate.

ART. 13. — La fiecare tribunal se vor desemna judecatori pentru autentificarea actelor, potrivit legii autentificării actelor.

ART. 14. — Cărțile funduare se mențin ca registre de publicitate.

ART. 15. — Notarii publici cari rămân în funcțiune nu vor putea autentifica acte decât în asistența unui funcționar din notariat, având condițiile cerute de lege pentru a fi numit grefier. El va fi confirmat în această calitate, la cererea notarului public, de președintele tribunalului local.

Însărcinarea de notar public este incompatibilă cu profesiunea de avocat.

Actele autentificate de notarii publici vor fi învestite cu formula executorie de judecătoria în care notarul își are sediul.

ART. 16. — Președintele tribunalului are dreptul de priveghere asupra notarilor publici din circumscripția sa. În caz de abateri disciplinare ei sunt justificați potrivit dispozițiilor din legea de organizare judecătorească privitoare la magistrații tribunalelor.

ART. 17. — Un regulament va fixa taxele ce pot percepe notarii publici.

ART. 18. — Dela data punerii în aplicare a prezentei legi, în afară de codurile și legile expres abrogate prin art. 6, se abrogă toate legile, ordonanțele, decretale și dispozițiunile contrarii legilor introduse în tot cuprinsul țării.

ART. 19. — Ministerul de justiție va dispune primirea legilor introduse și distribuirea lor la toate instanțele judecătorești.

Ministrul Justiției,
C. HAMANGIU

RELATIV LA ART. 122 L. ORG. JUDECĂTOREASCĂ

Art. 122 L. org. judec. a provocat vii discuțiuni determinate de realitatea lucrurilor, de aceea ele poartă caracterul unor deziderate și soluțiuni în măsură să fie luate în considerație la alcătuirea noiei legi.

Nimeni n'ar avea de obiectat ceva în contra rapoartelor confidentiale dat fiind intențiunea legiuitorului de a feri magistratura de fricțiuni între șefii ierarhici și inferiorii în grad, confidența îi dă mână liberă șefului să-i califice după cum merită. Ori practica a dovedit cu prisosință că se nasc conflicte tocmai din cauza acestui caracter de rapoarte, pentru că în definitiv cel vizat poate lua cunoștință de ele și fricțiunile sunt justificate atât cât calificarea este injustă, pârtenitoare. Și cine nu știe cât venin și câtă nedreptate se aterne în unele rapoarte anuale. Mai în măsură să cunoască pe un magistrat este șeful său direct, dar tot odată este de nelăgăduit că diversitatea caracterelor și atitudinilor profesionale duc la fricțiuni și resentimente personale, inerente unui serviciu în comun și aceste animozități au fost și vor fi pentru că sufletul și sentimentul unui om matur, nu se poate încadra și dirigi de un text de lege și circulări, iar voința nu totdeauna este în putere să înfrâneze pornirile și nelezi contractul de caractere.

Conștiinței de dreptul și datoria lor, șefii ierarhici pot pune toată bunăvoința și sollicitudinea în aprecierile obligatorii și de multe ori tocmai datorită acestora pot să treacă cu vederea lucruri demne de relevat. Rapoartele calitative au menirea să dea înfățișarea reală a magistratului, de ele stă legată în bună parte situația și soarta magistratului, ele constituie o armă de neînving în mâna cărui e încredințată. Rapoartele se referă la activitatea profesională, aptitudinii și modului cum își îndeplinesc îndatoririle magistrații, la conduita în societate.

Nu se poate obiecta nimic relativ la punctele ce vizează calitățile profesionale, ele sunt de natură subiectivă și pot corespunde vederilor șefului ierarhic, o atare apreciere poate fi controlată ușor de instanța superioară după lucrările judecate în apel la Tribunal sau Curte, ele pot fi controlate de inspectorii judecătorești și de magistrații însărcinați cu inspecții și anchete; ele pot diferi dela un an la altul, respectiv cu stăruința și cu capacitatea magistratului. Nu se poate cere ca un magistrat să fie notat bine, când după aprecierea suverană a șefului el nu merită, nici nu se poate supăra pentru aceasta, însă magistratul are o a doua notă dela Președintele tribunalului sau al Curții de Apel, note care pot să nu coincidă, el poate avea o a treia și a patra notă dela inspectorii și se poate vedea reabilitat. Pericolul constă în notele referitoare la conduita în societate și modul cum își îndeplinesc îndatoririle. Nimeni decât șeful direct nu-l poate cunoaște pe magistrat din aceste puncte de vedere, și invers: se cunosc reciproc.

Și aci șefului de autoritate sunt deschise posibilitățile largi de a se răfui cu magistratul neagreat. Eu înțeleg, ca acest punct să figureze și mai departe în rapoarte însă să nu fie redat sub formă de apreciere. Imi închipui, că expresiuni tari ca imoral, incorect, joacă cărți, alcoolice, etc., nu lipsesc din rapoarte și acestea nu se pot numi aprecieri, ele vizează fapte determinate presupuse cunoscute de o lume întreagă și care ating ceea ce e mai scump: demnitatea și cinstea

magistratului. Ei bine, fiecare acest calificativ să fie sprijinit pe anume fapte concrete, fiecare fapt să a-tragă o anchetă și fiecare imputare neîntemeiată să a-tragă sancțiune. Atari fapte fiind cunoscute de lume, ating demnitatea magistratului; asemenea note dezastroase nu pot rămâne în cartoane și magistratul nepedepsit și nici raportorul satisfăcut în ambiția sa de a-l fi lucrat pe magistrat. Cu atât mai mult, că nici instanța a doua, nici inspectorii nu pot verifica fapte inexistente și rămâne ca bună calificarea șefului direct.

D-l C. Negrea (în *Curierul Judiciar* p. 54 din 925) spune: „în sistemul actual magistratul este condamnat în întineric fără a fi auzit, după metoda închizitorială”. „Ce poate fi nedrept și mai neechitabil, că în cuprinsul aceleiași țări un om, nu magistrat, să fie judecat într'un fel într'un județ, după cunoștințele și caracterul judecătorului, recte a șefului său ierarhic, și care în cadrul L. org. jud. îl poate aprecia ori cât de arbitrar vrea, care judecă în lipsă, fără nici o apărare, cu condeiul în tăcerea unei camere, și altfel în județul limitrof? exclamă Dyc (în *Curierul Judiciar* pag. 644 din 1927).

S'a opinat în sensul ca rapoartele să poarte caracterul deschis sau cel puțin să fie comunicate confidențial magistratului vizat, s'a propus și părerea că magistratul să poată apela la consiliul superior. (Vezi I. Rainu, în *Curierul Judiciar*, p. 183 din 927, C. Simionescu, *Curierul Judiciar*, pag. 99 din 927, par. 7).

Un președinte de Tribunal mi-a spus odată, că nu i s'a întâmplat să facă nici un raport favorabil vreunui magistrat de sub șefia sa, și socot că numai integru nu era pentru că-l văd pedepsit disciplinar.

L. CIOBANU.

0 inspecție judecătorească în 1832

Cu toată critica neîncetată ce se aduce epocii așa zise „fanariotă” din trecutul nostru, este incontestabil că acolo trebuie să căutăm începuturile orânduiri judecătorești în țările noastre. Atunci s'a scris prima oară într'o carte domnească „am orânduit ca fiecare județ câte doi boieri, unul a fi judecător și altul a fi ispravnic”, iar prin altă carte domnească: „judecătorul să aibă a căuta toate pricinile de judecăți ale locuitorilor, să le hotărască, și ispravnici să nu se amestice”. Și căutând acte și fapte din acele vremuri și chiar mai de mult, vom vedea că a existat un trecut juridic românesc, poate cu mai puțină bogăție de fapte și forme ca în apus, dar de mai mare interes și demn de mai multă considerație pentru noi.

Orânduirea propriu zisă și mai întinsă, a instituțiilor juridice, s'a făcut prin Regulamentul Organic. După ce se înființează și se dau diferite atribuții judecătorilor de întâia cercetare, judecătorilor de prin sate sau de împăciuire și divanurilor judecătorești, știind desigur că se poate ca „pravila și regulamentele să nu se păzească cu scum-

pătate”, iar hotărârile judecătorești să nu se săvârșească întocmai, prin același Regulament organic se institue dreptul de control al autorității superioare.

Mai înainte, Domnul priveghea aplicarea pravi-lor și sancționa fără prea multă politețe, abaterile săvârșite de acei îndreptățiți să judece. De data aceasta, controlul de fapt al său este reglementat. Astfel, în Regulamentul Organic se prevede că „Domnul va priveghea strașnic asupra judecătorilor din tot cuprinsul Valahiei prin mijlocirea Ministerului său al dreptății și a procuratorilor...” și mai departe, „Marele logofăt va îngriji a aduna toate trebuincioasele texte științe, va merge însuși spre cercetare pe la toate judecătorii cum și la Inaltul divan”, etc.. (1), situație asemănătoare cu a cancelarului „chef par especial” al Parlamentului din vechiul drept francez.

După elaborarea acestor canoane, și cuvenitele luări aminte prin țircularnice sau alte asemenea scripte, generalul Kisseleff, conducătorul omnipotent al celor două principate, a făcut o călătorie de inspecție prin Valahia, în chiar anul promulgării Regulamentului Organic. Dar el nu s'a mărginit la o simplă vizitare, ca aceia făcută trei ani mai târziu (27 Mai 1835) de către Mihail Sturza la tribunalul din Botoșani (2), ci a făcut o adevărată inspecție a diferitelor judecătorii ce a vizitat prin țară „întrând în cele mai mici amănunturi”.

Dintr'o relație oficială a călătoriei (3), reiese că în această ocaziune i s'au prezentat 2009 de jalobe pe care „le-au primit cu mare bunătate și după ce le-au cercetat și s'au îndestulat de toate”, le-a împărțit la autoritățile respective spre a li se da curs și soluționa.

În ceiace privește reclamațiile referitoare la „zăbava și neîngrijirea a multor judecătorii”, a dispus ca să se facă de îndată cercetări și „numaidecât a se face îndreptare la aceasta, sau prin scoaterea din slujbă a judecătorilor dacă aceste zăbăviri se vor fi pricinuit din a lor vină, sau prin luare a tot felul de măsuri trebuincioase”.

Inspecția judecătorească o făcea a doua zi de la sosirea în oraș, prima zi rezervând-o pentru „posturile militarești”. Și inspecția judecătorească o făcea cu toată atenția preocupându-se de principalele condițiuni necesare unei bune funcționări a serviciului. Astfel „cu mare îngrijire lua seama să vază orânduiala și ținerea a deosebitelor catastife

1) Art. 351, epr. 218 Reg. Org. al Munteniei.

2) v. Relație din Alb. Rom. dela 9 Iunie 1835. Cu această ocaziune semnalăm și faptul petrecut douăzeci de ani mai înainte la Marles-la-Houssaye (Franța) când Napoleon Bonaparte trecând prin localitate s'a oprit câteva minute și fiind impresionat de scurta și lapidara alocuțiune a lui Gail-lard, membru al Curții de Justiție criminală, l-a înaintat președinte (Baron Despatys-Magistrats et criminels p. 99 ș. u.).

3) Suplement la Alb. Rom. no. 61 din 1832.

și condice, chipul cu care caută să se săvârșească treburile, numărul pricinilor nesăvârșite și al celor ce s'au încheiat"... Iată-l deci cercetând condicele cari abia se instituieră, verificând felul cum înțeleg judecătorii să soluționeze pricinile și hărnicia lor în numărul de hotărâri obținute. Ce oare ar putea să cerceteze în plus, în ceiace privește serviciul, inspectorii judecătorești de azi?

Cu această ocaziune, aceiași relatare oficială a călătoriei, ne arată că generalul Kisseleff a declarat:

„Judecătorii nu trebuie să piarză din vedere că regulile ce s'au întocmit asupra judecătorilor, asupra ținerei catastifelor, asupra orânduelii arhivelor, sunt cele mai mari chizășuiri pentru averea fieștecăruia și niște stavile împotrivoitoare neorânduelii și vicleniei, care nu va putea mai mult ca mai înainte să aducă lucrurile într'o veșnică neispravă...”.

Și se pare că jalobele primite de la nemulțumitele fețe, se referiau și la purtarea, la viața publică și privată, cum am zice azi a mădularelor judecătorești, căci mai departe, a spus :

„Judecătorii trebuie mai cu deosebire să înțeleagă că toată puterea lor stă într'u cinstirea și dragostea obștească, că hotărârile lor nu vor putea să fie cinstite și socotite de către norod, dacă purtarea lor nu va fi cunoscută fără nici-un fel de pată; că fiindu-le încredințată lor averea, cinstea și viața particularilor, cea mai mică lenevire sau neîngrijire din parte-le va face să treacă asupra-le cea mai mare răspundere „și referindu-se la procurori, instituție nou înființată, arăta că a lor, este totdeauna a face ca să se pedepsească o nelegiuire săvârșită asupra unuia sau mai multor mădulari ale obștii, descoperind toate urmele păcatului și luminând cugetul judecătorilor”...

Pe cât se pare, inspecția judecătorească a fost destul de serioasă. În afară de verificările propriu zise ale lucrărilor, a avut și urmări, deoarece generalul Kisseleff și-a manifestat mulțumirea de felul cum a găsit secția civilă a divanului din Craiova, condusă de logofătul Ralet, și judecătoria de întâia cercetare din Jud. Vâlcea, condusă de stolnicul Lahovari, însă „pentru neîngrijire și necăutarea trebii s'au scos din slujbă preșidenții judecătorilor de întâia cercetare a județelor Dolj și Gorj.

Cu prilejul aceiași călătorii, Kisseleff a inspectat și închisorile, cercetând de asemeni în amănunt toate chestiunile referitoare, interesându-se de cauzele și timpul osândeii fiecărui arestat, controlând hrana ce li se servia și „nu ieșea de acolo până când mai întâi nu pricinuia mângâere celor închiși și le împărțea ajutor”.

Cu această ocaziune a dispus ca arestații să nu mai fie ținuti în bordeie, ci să se facă zidiri și a

hotărât să înceapă construirea temnițelor la „ocnile din Vâlcea”, unde se vor ține arestații din Oltenia, condamnați pe timp mărginit, și alta la Telegra, unde să se facă „două despărțituri”: una pentru acei condamnați pe toată viața și alta pentru cei din Muntenia, condamnați pe timp mărginit.

* * *

Din rândurile de mai sus se desprind noi dovezi ale unei vieți juridice orânduite, din prima jumătate a secolului trecut. Iată dar o nouă documentație care tinde să fixeze încă un element în reconstituirea trecutului nostru considerat nebulos și acoperit cu vâlul uitării.

RADU DIMIU

Judecător la Trib. Ilfov

Un cuvânt la fine de polemică

Nici spațiul revistei, nici timpul meu, nu-mi permit a da un răspuns mai amănunțit d-lui Toma Dragu, la articolul său din Curierul de la 17 Mai a. c. Cei ce vor să judece bine chestia juraților, desbătută între noi, nu au decât să citească cartea d-lui Dragu: „Juges citoyens ou juges de métier?”, critica mea din Curierul No. 6 și 7 din 1931 și răspunsul său din No. 17, și se vor edifica pe deplin. Totuși o mică punere la punct a câtorva chestiuni din cele desbătute, o cred necesară, cel puțin pentru cititorii superficiali.

D-l T. Dragu în volumul său a susținut în principal instituția juriului pe considerații de politică democratică patruzecioptistă, considerând juriul ca o manifestare, ce trebuie lăsată liberă, a suveranității populare. În mod necesar a trebuit deci să arăt că principiul suveranității populare aplicat în judicatură a dus la electivitatea judecătorilor, existentă în țările cu democrație dogmatică ca Elveția și Statele-Unite.

D-l Dragu spune că fac divagații și calc în străchini, atingând această chestie, de oarece-ce d-sa dezaproabă electivitatea, fiind partizanul recrutării prin tragere la sorți. Între judecătorii temporari, cei aleși prin vot sunt în orice caz superiori acelor trasi la sorți, de oare-ce la desemnarea primilor prezidă voința și inteligența omenească, pe când la desemnarea celorlalți nu prezidă de cât hazardul orb. Prin urmare d-l Dragu nu se putea plânge că i-am pus sub baniera sa și pe cei dintâi, adică că i-am dat un aliat în plus, în lupta pe care o duce cu judecătorii de meserie plomanteni. Dacă d-sa consideră că tragerea la sorți e o procedură mai justă pentru consultarea voinței naționale de cât sufragiul universal, de ce nu-i susține aplicarea și în legislatură ?

Partizan, la începutul lucrării al suveranității naționale, care implică sufragiu universal și libertate în alegerea reprezentanților, d-l Dragu devine, la sfârșitul aceleiași lucrări, partizan al tragerii la sorți, și încă dintr'o categorie limitată de „cetățeni luminați”, fiind că susține d-sa foarte obiectiv și loial: „judecata magistratilor de carieră, ca orice judecată, e loterie, cu singura deosebire că loteria, când tragerea e făcută de magistratii de profesie, nu are nici un număr (?) câștigător pentru inculpați” !

Așa dar în cele din urmă d-sa părăsește „suverani-

tatea populară", lasă democrația la o parte, și se declară partizan al competenței, al „lumiștilor” adică al celor cari au o diplomă de învățământ și prin consecință o profesie intelectuală oarecare, liberă sau la Stat, căci nu credem că d-sa e pentru selecționarea celor „lumiști” prin examen ad-hoc, fiindcă ar risca să nu poată recruta nici un jurat.

Prin urmare să alegem, pardon: să tragem la sorți, pe judecători, dintre medici, profesori, ingineri ș. a.

Perfect ! Dar atunci să ne trimită pe noi magistrații la catedre, spitale sau pe șantiere. Se știe doar că fie care avem o competență infailibilă, tocmai în chestiile care nu-s de specialitatea noastră.

Dar, va spune de sigur d-l Dragu, eu sunt partizan al juraților numai pentru afacerile mai însemnate, înfracțiunile mai mici să rămână judecătorilor de meserie! Problema însă se pune așa :

Cari sunt cei mai buni judecători ? De sigur, aceia cărora li se dă în atribuție a judeca faptele cele mai însemnate, cele mai grave pentru societate. Și dacă jurații, adică simpli cetățeni, sunt cei mai buni judecători, de ce să nu li dea tot lor să judece și celelalte infracțiuni, când ei sunt mai ușor de recrutați și mai puțin costisitori ca judecătorii de meserie ?

De ce infracțiunile mici trebuie judecate sever (adică rău) și cele mari, indulgent (adică bine), când se poate foarte ușor ca toate să fie judecate bine ?

D-l Dragu râde de mine fiindcă am susținut că între individualism, care stă la baza Democrației, și socialism există antinomie. Nu pot intra în explicații, fiindcă aș aluneca pe un teren de discuții politice, pe care nu vreau să stau. Mă dau chiar bătut pe această chestie.

Nu mă pot lăsa însă bătut în ce privește endocrinologia aplicată în criminologie, fiindcă știu că am studii medicale mai multe ca d-l Dragu.

Eu am susținut că „geneza crimei e mai mult internă și fiziologică, ea trebuie căutată în majoritatea cazurilor în secreția glandelor endocrine a criminalului etc.” (1) (pag. 19). Unde vede d-sa că sunt contradicții de d-l Dr. Parhon când afirmă că „tulburările endocrinene nu determină în mod fatal și totdeauna acte criminale etc.” (2).

De asemenea nu văd contradicția în care aș fi cu d-l prof. *Donnedieu de Vabres*, a cărui scrisoare politicoasă de mulțumire, o publică d-l Dragu ca aprobare.

De sigur dacă d-l Dragu mi-ar fi trimis și mie un exemplar din opera sa gratis, i-aș fi răspuns și eu tot așa de politicoasă. Cred însă că nici d-sa nu se așteaptă dela un magistrat să-i laude lucrarea prin care denigrează și atacă corpul din care el face parte. Nu însă o pledoarie pro domo am înțeles să fac prin răspunsul meu, ci o apărare numai a intereselor generale. D-sa nu trebuie însă pentru aceasta să-și facă prea multă bilă. Mai jignitoare e doar pentru un autor tăcerea și ignorarea, decât chiar critica cea mai vie, mai ales când i-a dat prilej să-și facă un rezumat așa de complet al operei sale pe care nici un critic nu l-ar fi putut face. Nici eu nu mă supăr că d-sa mă face reactionar și retrograd, pentru simplul fapt că am cerut abolirea unei instituțiuni perimate ca juriul și reformarea în mod democratic a magistraturii de carieră.

NICOLAE NEGRU

Jude-consilier, Trib. Muscel

25 Mai 1931.

1) V. opusculul nostru „Cine trebuie să judece?”, o broșură de 25 pag. apărută în Editura *Curierul Judiciar*, Preț 25 lei.

2) Citat de d-l Dragu.

INALTA CURTE DE CASAȚIE S. II-a

Audiența dela 10 Iunie 1931

Președenția d-l CONST. G. RĂTESCU, Președinte

Angela și Ion Dogaru cu Maria St. Millea

Decizia civilă 399

Citare. Atestarea procedurii de notar. Modificarea art. 74 c. pr. civ. prin art. 178 din legea administrației locale.

Boala imprecinatului. Certificat medical. Suverana apreciere de instanța de fond a seriozității certificatului.

Motive de casare. Viții de procedură. Neînvoacare la instanța de fond. Inadmisibilitatea când nu sunt de ordine publică.

Motive de casare de ordine publică. Inalienabilitatea pământului rural. Neînvoacare la instanța de fond. Necesitatea verificării faptelor. Inadmisibilitatea din această cauză a recursului.

În conformitate cu art. 178 din legea pentru administrația locală, comunicarea actelor de procedură a fost bine făcută în asistența notarului, deoarece art. 74 c. pr. civ. care cere asistența primarului sau ajutoarele sale a fost modificat prin citatul text din acest punct de vedere.

Este de atributul suveran al instanței de fond de a aprecia dacă motivele invocate pentru obținerea unei amânări și probele aduse în acest scop sunt destule de puternice pentru ca cererea să poată fi admisă; astfel tribunalul a apreciat că certificatele medicale depuse de recurenții nu sunt de natură a-i forma convingerea că debitorii sunt în imposibilitate de a se prezenta în instanță.

Când chestiunile invocate prin motivele de recurs nu sunt de ordine publică și nu au fost ridicate înaintea instanței de fond, ele nu pot fi supuse examinării pentru întâia oară înaintea Inaltei Curți.

Chiar când chestiunile invocate prin motivul de recurs sunt de ordine publică — ex. inalienabilitatea pământului rural — totuși ele nu pot fi ridicate pentru întâia oară înaintea Curții de Casație când examinarea lor necesită verificări de fapt.

Asupra recursului făcut de Angela I. Dogaru și Ion Dogaru, personal și ca soț pentru autorizare, în contra ordonanței de adjudecare No. 6440 din 1930 a Tribunalului Gorj S. I-a.

Asupra motivului I de casare:

„Violarea art. 74, 504 și 507 pr. civ. Exces de putere.

„Conform art. 74, 504 și 507 pr. civilă citațiile trimise persoanelor chemate în judecată, în caz când aceste persoane nu voase să le primiască ori nu vor putea da dovadă de primire sau în lipsa lor, agentul o va lipi pe ușa lor și va constata printr'un proces-verbal încheiat în Comunele rurale față cu primarul sau ajutoarele lui. Ori din procesele-verbale care constată înmânarea citațiilor No. 8961 și No. 8962 adresate nouă recurenților pentru data de 10 Iunie 1930 când s'a făcut adjudecarea provizorie se constată că au fost încheiate în asistența Notarului Comunei Bârsești, autoritate neкомпетentă, autoritatea competentă fiind Primarul Satului Călești, sau ajutoarele sale autoritate existentă în momentul îndeplinirii acestei proceduri. Tribunalul considerând procedura completă și procedând la vânzarea în lipsa recurenței Angela Dogaru săvârșește un exces de putere; în acelaș mod s'a îndeplinit procedura și cu afișele pentru ziua de 10 Iunie 1930. Aceste proceduri sunt nule conform art. 735 și următorii pr. civilă”.

Având în vedere că prin acest motiv recurenții susțin că Tribunalul a violat art. 74, 504 și 507 proc. civ. și a comis exces de putere, prin aceia că deși comunicarea afișelor și citațiilor, ce le-au fost adresate pentru termenul adjudecării provizorii, era viciată — deoarece s'a făcut în asistența unui funcționar necompetent; și anume a notarului comunei, în loc de a se face în asistența Primarului, sau a ajutoarelor sale, cum dispune art. 74 proc. civ. totuși Tribunalul, a socotit procedura completă și licitația a avut loc în lipsa recurenteii Angela Dogaru.

Considerând că în conformitate cu art. 178 din legea pentru administrația locală, comunicarea actelor de procedură adresată recurenților a fost bine făcută în asistența notarului, deoarece art. 74 proc. civ. care cere asistența Primarului sau ajutoarelor sale, a fost modificat din acest punct de vedere de sus citatul text.

Că astfel fiind, Tribunalul nu a violat art. 74, 504 și 507 proc. civ. și nici nu a comis exces de putere, iar motivul de casare este neîntemeiat.

Asupra motivului IV de casare:

„Violarea dreptului de apărare și exces de putere, precum și lipsa de motivare. Prin petiția înreg. la No. 38462 din 2 Decembrie 1930 am cerut Tribunalului amânarea supralicității pentru motivul legitim dovedit prin certificatele medicale liberate de dl. Medic Primar al Jud. Gorj No. 2952 și No. 2953 că nu putem veni la supralicitare pentru a face întâmpinările noastre, deoarece eram grav răniți la casa noastră în urma unui atac banditesc săvârșit cu puține zile înainte față de noi. Tribunalul a respins cererea considerând certificatele medicale ca neserioase fără însă să motiveze pentru ce niște certificate medicale liberate de Medicul Șef al județului nu inspiră seriozitate”.

„Această procedură a Tribunalului constituie un exces de putere”.

Având în vedere că prin acest motiv recurenții susțin că, deși au dovedit cu certificate medicale că au fost imposibilitate de a se prezenta la adjudecarea definitivă a averii ce li se vindea silit și au cerut printr-o petițiune a se amâna supralicitarea pentru un alt termen, când să poată fi față spre a-și apăra interesele, totuși, Tribunalul le-a respins cererea, prin exces de putere, fără a motiva și violând dreptul de apărare.

Considerând că, din ordonanța de adjudecare supusă recursului, se constată că la soluționarea cererii de amânare adjudecării definitive, Tribunalul a avut în vedere certificatele medicale depuse de recurenți, asupra cărora, apreciind, a hotărât că nu sunt de natură a-i forma convingerea că debitorii sunt în imposibilitate de a se prezenta în instanță și în consecință a respins cererea de acordare unui nou termen de supralicitare.

Având în vedere că este de atributul suveran al instanței de fond de a aprecia dacă motivele invocate pentru obținerea unei amânări și probele aduse în acest scop sunt destul de puternice pentru ca cererea să poată fi admisă.

Că astfel fiind, întrucât este necontestat că, în speță, Tribunalul a examinat și apreciat cererea de amânare a recurenților și certificatele medicale depuse în sprijinul ei, urmează că susținerile din acest motiv de casare sunt nefondate și că, prin soluțiunea dată, Tribunalul nu a comis exces de putere sau nemotivare și nici nu a violat dreptul de apărare.

Asupra motivului 2 și 3 de casare:

„Violarea art. 504 al. I și III pr. civ. și exces de putere”.

„Publicația de vânzare No. 8959 din 9 Maiu 1930 este nulă fiindcă nu este făcută în conformitate cu art. 504 pr. civ. deoarece nu se prevede în corpul ei profesiunea nici a creditoarei nici a debitorilor căci calitatea de proprietar nu indică o profesiune. Această publicație este nulă pentru faptul că nu este semnată de Primul Președinte al Tribunalului și nici de șeful Portăreilor lucru ce se constată din originalul stat la dosar.

„Această lipsă atrage nulitatea ei și deci inexistența publicației și numai săvârșind un exces de putere Tribunalul a săvârșit vânzarea fără să fi fost făcute publicații. De asemenea se constată din tot cuprinsul dosarului că nu s'a făcut dovada publicării Monitorului Oficial.

„III. Violarea art. 546 pr. civ. și exces de putere.

„Conform art 546 pr. civ. Tribunalul e obligat să anunțe părțile despre ziua de supralicitare și va afișe acest termen la ușa Tribunalului. Afișul No. 11641 din 1930 pentru termenul de supralicitare neputând nici o semnătură Tribunalul a considerat ca îndeplinite dispozițiunile acestui articol săvârșind în modul acesta un exces de putere”.

Având în vedere că prin aceste motive recurenții susțin că Tribunalul a violat art. 504 și 546 proc. civ. și a comis exces de putere, prin aceia că în publicațiunile de vânzare sunt viții de natură a le anula și prin aceia că afișul, pentru termenul de supra licitație, nu este semnat.

Considerând că, întrucât chestiunile ridicate de recurenți prin aceste motive nu sunt de ordine publică și nu au fost invocate înaintea instanței de fond, urmează că ele nu pot fi supuse examinării pentru prima oară direct înaintea Inaltei Curți.

Că astfel fiind și aceste motive de casare sunt neîntemeiate.

Asupra motivului V de casare:

„Violarea art. 4 din legea din înstrăinarea loturilor de improprietărire din 13 Martie 1925 și art. 5 din legea pentru regulamentul Circulației și Pământurilor dobândite prin legile de improprietărire publicată în Monitorul Oficial No. 185 din 20 August 1929.

„Conform art. 4 din legea de înstrăinare a loturilor dobândite prin improprietărire și conform art. 5 din legea circulațiilor bunurilor, pământurile date pe baza legii de improprietărire dela 1864 nu se pot vinde nici ipotecă decât respectând anumite forme și numai la anumite instituțiuni prevăzute de lege. Prin certificatele no. 201 din 1911 și no. 305 din 1930 liberată de Primăria fostă comuna Stănești am dovedit că bucățile de pământ prevăzute la art. 9 și 10, 11 și 12 din actul de ipotecă a cărui executare s'a efectuat prin vânzare, este de cel provenit după legea dela 1864 și deci nu putea să fie ipotecat creditoarei, dânsa neavând această calitate pe care textele de mai sus le prevede în mod expres. Tribunalul Gorj care era ținut din oficiu să cerceteze această excepțiune ridicată de noi prin contestațiunile introduse și care ni s'a respins pentru un viciu de formă, a violat în mod flagrant dispozițiunile acestei legi, deoarece aceste texte cuprinzând dispozițiuni cu caracter de ordine publică urmă ca Tribunalul să scoată dela vânzare aceste patru bucăți de pământ fără să fi fost nevoie de vreo contestație din partea noastră care eram citați deja în fața Tribunalului și puteam să ridicăm această excepție pe cale de apărare fără să mai fi fost nevoie de a formula contestația și săvârșeste și un exces de putere”.

Având în vedere că prin acest motiv recurenții susțin că Tribunalul a violat art. 4 din legea pentru înstrăinarea loturilor din improprietărire și art. 5 din legea pentru circulația pământurilor dobândite prin legile de improprietărire, prin aceia că, deși parte din

averea urmărită este declarată inalienabilă de suszisele legi și deși adjudecătura definitivă nu avea calitatea de a dobândi astfel de terenuri, totuși Tribunalul le-a scos în vânzare silită și s'au adjudecat asupra intimei.

Considerând că, deși chestiunile invocate prin acest motiv, sunt de ordine publică, totuși, întrucât examinarea lor necesită verificări de fapt, ele nu pot fi ridicate pentru prima oară înaintea Curții de Casație.

Că astfel fiind, și întrucât în cauză motivele susținute de recurent nu au fost invocate la Tribunal, ele nu pot fi examinate de această Curte.

Având în vedere și cererea de cheltuieli de judecată, formulate de intimații prezenți asupra cărora Curtea, apreciind, le fixează la 3.000 lei.

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

CURTÈA DE APEL BUCUREȘTI S. III-a

Audiența dela 13 Ianuarie 1931

Președinția D-lui AUREL LERESCU, Consilier

Deciziunea Civilă No. 9

Act de naștere. Omisiune de a se trece în registru de stare civilă. Cerere de a se constata prin justiție, data nașterii. Rectificarea datei adevărate a nașterii pentru a se legitima copilul. Inadmisibilitate. Art. 33, 42, 43 și 304 c. civ.

Potrivit art. 33, 42 și 43 cod civil părinții au dreptul de a cere, în contradictoriu cu ofițerul Stărei civile respective ca să constate nașterea copilului, când s'a omis a se trece în registrul de stare civilă și sentința care se pronunță ține loc de act de naștere. Inșă trebuie să se constate data reală a nașterii, ea neputând fi rectificată la data ulterioară, când părinții, se căsătorește, fiindcă prin acest mijloc s'ar legitima copii naturali, în afara prevederilor art. 304 cod civil.

Curtea,

S'au ascultat d-nii avocați, Lascăr Șaraga pentru apelanți și intimat ofițerul stărei civile al Municipiului București, după care,

Asupra apelului făcut de Soiva Popescu și Nicolae Popescu — acesta personal și ca soț —, în contra sentinței civile cu No. 1218 din 929 a Tribunalului Ilfov s. IV-a, prin care li s'a admis, în parte cererea ce au introdus constatându-se că la 2 Martie 1918: D-na Soiva Zeldiu a născut un copil cu numele de Mihaiu, și s'a ordonat transcrierea în registrele de naștere ale Ofițerului Stărei Civile București, după ce sentința va rămânea definitivă.

Având în vedere susținerile apelanților, concluziunile d-lui Procuror și actele dela dosar.

Având în vedere că apelanții, prin petițiunea făcută la Tribunal la 10 Octombrie 1929 au cerut să se dea o sentință care să țină loc de act de naștere pentru fiul lor Mihail, născut în București, Str. Vasile Cârlova No. 12 la data de 2 Martie 1918, pe motiv că s'a omis a se trece în registrele pentru născuți ale Ofițerului de Stare Civilă București; iar sentința să se dea contradictoriu atât cu Ofițerul Stărei Civile al Municipiului București (Sectorul I Central) la care ținea întreg orașul la epoca nașterii copilului cât și cu Ofițerului Stărei Civile al Sectorului II, de care ține actualmente zisa stradă. Ca motive ale cererii a invocat, în drept că, în conformitate cu prevederile Codului Civil se poate da o sentință care să țină loc de act de naștere atunci când se admite înscrierea unui copil în registrele de stare civilă; iar în fapt cu certificatul ce a depus liberat de Ofițerul Stărei Civile face dovada că copilul s'a omis a fi înscris și că faptul și data nașterii îl va dovedi cu martori.

Că, înaintea primei instanțe au cerut și li s'a admis această dovadă în care scop s'au ascultat doi din martorii ce a propus și anume: Mihail Constantinescu și Vasile Tapu, iar în ședință când s'a dat sentința apelată apelanta Soiva Popescu, — nescută Zeldiu, — a declarat că-și modifică cererea în sensul că la 2 Martie 1918 data nașterii copilului, nu era căsătorită legitim cu Nicolae Popescu, căsătoria care s'a celebrat posterior.

Că, Tribunalul luând act de această declarațiune și astfel pe baza certificatului menționat și a depozițiilor celor doi martori, a admis în parte cererea și a constatat că la 2 Martie 1918 d-na Soiva Zeldiu a născut un copil cu numele de Mihaiu.

Având în vedere că reclamanții nemulțumiți de modul cum Tribunalul a hotărât asupra cererii lor, au făcut apelul de față, prin care, astfel cum e formulat în scris și dezvoltat oral în instanță, au susținut că soluțiunea dată de prima instanță, este vădit păgubitoare fiului lor și netemeinică prin aceea că s'a constatat numai nașterea copilului sub numele de Mihail Zeldiu fostul nume al mamei lui înainte de căsătorie, iar nu cum trebuia sub numele de Popescu, de oarece dâșii ca părinți, au cerut conform prevederilor Codului Civil — art. 33 și 304, — constatarea nașterii pentru ca copilul să nu fie lipsit de stare civilă, — cerere ce pretind —că nu le putea fi refuzată de Tribunal, declarând că prin aceasta nu înțelege a cere legitimitatea copilului.

Având în vedere că d-l Procuror a pus concluziuni pentru respingerea apelului, susținând că cererea apelanților nu se găsește în nici unul, din cazurile prevăzute de art. 304 cod. civil, și că dacă li s'ar admite cererea implicit s'ar recunoaște legitimarea copilului.

Având în vedere că apelanții își întemeiază în drept, cererea lor pe dispozițiunile art. 33 și 304 din codul civil.

Având în vedere că potrivit art. 33, făcând dovada cu certificatul menționat că nu se găsește nașterea copilului în registrele Ofițerului Stărei Civile, a stabilit epoca nașterii cu martorii ce a propus și ascultat.

Având în vedere că dreptul părinților de a cere contradictoriu cu Ofițerul stărei civile respective, să se constate nașterea copilului lor, așa că hotărârea ce se va pronunța să țină loc de act de naștere, este necontestată.

Având în vedere că art. 43 din codul civil, arată ce mențiuni trebuie să cuprindă actul de naștere ce se întocmește de Ofițerul de stare civilă, în urma declarației făcute de una din persoanele arătate de art. 42 din acelaș cod.

Aceste mențiuni trebuie însă să corespundă situației în care se găsește copilul față de părinții lui în momentul nașterii.

Această regulă trebuie urmată și în cazul când din neglijența celor însărcinați de lege să declare nașterea unui copil, a rămas netrecută în registrul de stare civilă respectiv și părinții au cerut prin justiție, să se constate acest eveniment de stare civilă.

În speță, este necontestat că soții Popescu, la data nașterii copilului Mihail, întâmplată la 2 Martie 1918 nu erau căsătoriți.

Ori, cum art. 43 menționat, prevede că actul de naștere trebuie să mai cuprindă, numele de familie, profesiunea și domiciliul mamei și tatălui, Tribunalul nu putea să treacă în sentință decât numele de familie al mamei și să arate domiciliul și profesiunea ei.

Altfel, ar fi să admitem că pot fi legitimați copii naturali și în alt mod decât cele prevăzute în mod limitativ, de art. 304 cod. civil, ceea ce nici apelanții n'au încercat să susțină.

Faptul că la data când au pornit acest proces numiții erau căsătoriți nu poate schimba situația copilului din natural în legitim, căci, după cum s'a arătat, Tribunalul tre-

buia să constate situația și de fapt din momentul nașterii copilului.

Că, dacă, după nașterea lui, au neglijat să-l legitimeze prin unul din mijloacele indicate de citatul art. 504, nu pot pretinde că această instanță să treacă în hotărârea ce are să țină loc de act de naștere, actuala situație a apelanților de soți și nu aceea pe care o aveau în momentul nașterii acelui copil.

De aceea, apelul urmează să fie respins ca nefondat. Pentru aceste motive, Curtea respinge apelul.

Aurel Lerescu, Chiril Alimănescu, Ștefan Mihăileanu,

Prim grefier, Ștefănescu

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a

Audiența dela 11 Martie 1913

Președinția D-lui N. RADOVICI Președinte

L. Malcoci cu Cassa Autonomă a Monopolurilor Statului
(C. A. M.)

Jurnal Nr. 1988

Contencios administrativ. Casa autonomă a monopolurilor Statului. Director. Desărcinare. Numire ca consilier tehnic. Acțiune. Instituțiune de drept privat. Incident de inadmisibilitatea acțiunii. Respingere. Rațiune. Art. 1 și 2 legea din 7 Febr. 1929 pentru crearea Regiei autonome a monopolurilor, art. 1 din regulamentul acestei legi și art. 1 și 7 din legea Contenciosului administrativ.

Potrivit art. 1 și 2 din legea din 7 Februarie 1929 pentru crearea Regiei autonome a monopolurilor, art. 3 din convențiune anexa B și legilor ce i-au urmat, Casa autonomă a monopolurilor este un serviciu public pendinte de Ministerul de finanțe, iar funcționarii acestei Case sunt funcționari publici și deci se pot plânge, conform art. 1 din legea Contenciosului administrativ la instanțele competente atunci când pretind că drepturile lor prevăzute de Statutul lor au fost vătămăte de autoritatea administrativă respectivă.

Așa fiind, este inadmisibil incidentul tinzând la respingerea acțiunii în contencios sub cuvânt că actul administrativ al C. A. M. este un act de administrație al unei instituțiuni de drept privat contra căruia nu există calea contenciosului ci aceea a instanțelor ordinare pentru daune.

Curtea,

Ascultând pe d-nii Prof. Anibal Teodorescu și Al. Ionescu, pt. reclamantul G. Malcoci și pe d-l Hazznavorian, în combatere pt. C. A. M.

Asupra incidentului ridicat de Cassa Autonomă a Monopolurilor Regatului României la care s'a alăturat și Ministerul de Finanțe prin care tind la respingerea ca inadmisibilă a acțiunii în contencios făcută prin petiția înregistrată la no. 12.583 din 1930, de inginer C. Malcoci.

Având în vedere că din actele din dosar precum și din susținerile orale și scrise ale părților în fapt, se constată următoarele:

Reclamantul prin Înaltul Decret Regal no. 293 din 31 Ianuarie 1929, publicat în Monitorul Oficial no. pag. 894 din 2 Februarie 1928, a fost numit în postul de Director general al Regiei, pe ziua de 1 Februarie acelaș an, d-sa, a funcționat în această calitate până la data de 25 Februarie 1929, când cu ocazia punerii în aplicare a legii din 7 Februarie 1929, de crearea Cassei Autonome a Monopolurilor Statului Român, prin decizia consiliului de administrație al

acestei case din 25 Februarie 1929, — procesul verbal al ședinței din 25 Febr. 1929, no. 4, punctul 1 — comunicată d-sale, cu adresa no. 35 din 25 Februarie 1929, a fost numit Director al Cassei Autonome a Monopolurilor Regatului Român, pentru chestiunile tehnice conferindu-i-se calitatea de Director General al Regiei Monopolurilor Statului, cu toate drepturile existente.

Prin decizia luată de consiliul de administrație al C. A. M. R. R., în ședința dela 31 Iulie 1930, comunicată reclamantului cu adresa acelei Casse no. 86856 din 6 August 1930, d-sa a fost desărcinat de atribuția de Director al C. A. M., pentru chestiuni tehnice pe ziua de 1 August 1930 dându-i-se aceia de consilier tehnic pe lângă C. A. M., având însărcinarea deocamdată de a studia modernizarea manufacturii de tutun din Chișinău și a construcției depozitului de fermentare din aceeași localitate.

D'aci și acțiunea sa, intentată prin petiția înreg. la no. 12.583 din 5 Septembrie 1930, pe calea contenciosului administrativ și prin care d-sa, se plânge că astfel fiind, faptele, această numire a d-sale, echivalează cu o transferare ce-i ating drepturile d-sale, de stabilitate prevăzute de art. 7 și 50 al statutului funcționarilor publici aplicabil și în speță.

Având în vedere că mai înainte de orice discuție asupra fondului procesului, pârâta Cassa Autonomă a Monopolurilor Regatului Român, prin reprezentantul său, cere ca Curtea să respingă ca inadmisibilă acțiunea intentată de Const. Malcoci, contra sa, deoarece conform art. 7 din legea contenciosului administrativ nu sunt susceptibile de atac pe calea acestei legi decât actele administrative de autoritate ce emană dela autoritățile de stat ce pot emite deciziuni executorii în virtutea puterii publice pe care o dețin dela Stat.

Că în speță fiind vorba, conform art. 1 din legea din 7 Februarie 1929, de crearea C. A. M., și art. 1 din regulamentul acestei legi, de un act de administrație al unei instituțiuni de drept privat, fără nici o urmă de autoritate sau putere publică, calea contenciosului administrativ nu este deschisă reclamantului, ci aceia a căilor ordinare în fața Tribunalului pentru daune.

Având în vedere că și Ministerul de finanțe pentru aceleași motive, se alătură la incidentul de inadmisibilitatea acțiunii reclamantului ridicat de C. A. M., făcând rezerve că în tot cazul actul de autoritate nu emană dela acel Minister.

Având în vedere că reclamantul în combaterea acestui incident susține că C. A. M., deși e în serviciu concedat, totuși, conform părerei unanime admise atât de doctrină, reprezentată prin autorii specialiști în materie ca Duguit în *Traité de droit constitutionnel* ed. 3 vol. 3, pag. 20-21. Gaston Jéze în *droit administratif* 1914 pag. 284 și Paul Negulescu, în tratatul său de drept administrativ din 1925, cât și după cum rezultă din sensul și economia legii de crearea C. A. M., cu convenția alăturată ei, cum și din legile ulterioare în legătură cu aceasta, această casă a rămas tot un serviciu public pendinte de Ministerul de finanțe, cu funcționarii preluați la data înființării ei dela acel Minister în situația în care ei se găseau și cu statutul lor legal inexistent.

Că astfel stând lucrurile, Statutul funcționarilor publici continuă a le ocroti drepturile lor și deci atunci când aceste drepturi le sunt atinse, calea contenciosului administrativ le este deschisă pentru a înfrânge ilegalitățile comise contra lor de autoritățile de care depind.

Având în vedere că astfel fiind date faptele, cât și cele susținute de părți, chestiunea care urmează a fi rezolvată de Curte, este aceia de a se ști dacă pe baza art. 1 și 2 al. 2 al legii din 7 Februarie 1929, pentru crearea C. A. M. R. R., combinat cu art. 3 anexa B, al convențiunii încheiate între această casă cu Statul Regatului Român și art. 1 din regulamentul de administrare al acestei case din 1930, Cassa Autonomă a Monopolurilor Regatului Român este un serviciu

Că dar, interpretarea ce trebuie dată art. 1, 2 din legea din 7 Februarie 1929, pentru cererea C. A. M., a art. 3 din convențiune anexa B, din aceeași zi și legilor ce i-au urmat arătate mai sus, este aceea că C. A. M., este un serviciu pu-

blic pendințe de Ministerul de finanțe, iar funcționarii acestei casse sunt funcționari publici și deci se pot plânge conform art. 1 din legea contenciosului administrativ la instanțele competente atunci când pretind că drepturile lor prevăzute de Statutul lor au fost vătămăte de autoritatea administrativă respectivă.

Dar s'a mai invocat de părți și textul art. 1 din regulamentul de administrație al casei Autonome a Monopolurilor Regatului României din 100 Aprilie 1930, care zice „Cassa Autonomă a Monopolurilor Regatului României este persoană juridică, distinctă, atât în raport cu Statul cât și cu particularii și funcționează potrivit legii din 7 Febr. 1929, anexelor ei și prezentului regulament”, că adică C. A. M., ar fi o întreprindere comercială cu caracter privat.

Având în vedere că în ce privește acest articol de regulament, interpretarea lui juridică trebuie făcută în raport atât cu legea din 7 Februarie 1929, de crearea C. A. M., cât și cu legile în legătură cu aceasta ce i-au urmat, enumerate mai sus și numai atât cât le-ar putea explica, iar nu derogă dela ele, schimbându-le înțelesul, în care caz el nu poate fi ținut în seamă.

Că astfel fiind și privit în totul incidentul ridicat de părții C. A. M., și Ministerul finanțelor de inadmisibilitatea acțiunii reclamantului C. Malcoci, pe calea contenciosului administrativ, este nefondat și urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier I. Cernăteanu, respinge ca nefondat, incidentul ridicat de părțile Cassa autonomă a Monopolurilor Regatului României, ținând la respingerea ca inadmisibilă a acțiunii în contencios administrativ, intentată de Inginer C. Malcoci.

Repune procesul pe rol pentru discutarea fondului.

(ss) N. Radovici, N. Racoviceanu, I. Cernățianu, N. Georgian.

NOTA. — Acest jurnal al Curței de Apel, secțiunea IV-a nu poate să rămână neobservat în domeniul dreptului administrativ jurisprudențial român. Într'adevăr, interesul pe care-l prezintă, constă nu numai în bogăția argumentelor cari stau la temelia acestui jurnal, ci înainte de toate în faptul îmbrățișării de către instanțele noastre judecătorești a acelor principii care trebuiesc să ne călăuzească în deosebirea serviciilor publice de instituțiile particulare sau chiar de stabilimentele de utilitate publică.

Fiind vorba de o acțiune în contencios administrativ îndreptată de către fostul director geneal al Casei Autonome a Monopolurilor Regatului Român, împotriva unei decizii a consiliului de administrație al acestei Casse prin care este desărcinat din atribuțiile sale și transferat într-o funcțiune inferioară, s'a ridicat de către intimat atât Cassa Autonomă cât și Ministerul de finanțe, inadmisibilitatea acțiunii în contencios. Intimatele pretindeau că această Cassă este „o instituțiune particulară”, că prin urmare actele pe cari le alcătuiesc sunt simple acte de administrație, sustrate prin urmare cenzurii contenciosului administrativ. Pentru a ajunge la o astfel de soluție reprezentantul Casei Autonome susținea că această Cassă nu este o altă înfățișare a vechii Regii a Monopolurilor Statului, ci apare ca o instituție cu totul independentă; că statul pentru a veni în ajutorul cetățenilor nu este nevoit să recurgă în toate împrejurările la „serviciul public” care este un procedeu tehnic fără a fi sin-

gurul procedeu și că în speță a asigurat sprijinul său prin crearea unei întreprinderi particulare; că în speță ar fi intervenit anumite aranjamente dintre Stat și această Caassă; ori, nu se poate concepe Statul contractând cu Statul; că această Casa nu s'a supus regimului de drept public; că prin urmare nu poate fi vorba de un serviciu public, făcând acte administrative de autoritate intrând în pevederile legii pentru organizarea contenciosului administrativ român din 1925. Menționăm încă, ca parte mai ciudată, că atât reprezentantul Casei Autonome cât și acel al Ministerului de finanțe nu puteau să conceapă cum un serviciu public ar putea să facă operațiuni comerciale. Socotim că întreaga această argumentare este cu totul subredă, fiind potrivnică unor principii elementare cari însuflețesc dreptul administrativ contemporan.

Nimeni nu pretinde că Statul nu poate pentru deservirea intereselor generale să recurgă uneori la alte proceduri decât la procedeu tehnic al serviciului public, iar totdeodată nimeni nu contestă puțința transformării unei instituțiuni pur comerciale într'un serviciu public. Mai mult decât atât, există o tendință puternică de a comercializa serviciile publice dându-le puțința să se administreze și să fie exploatate după normele codului de comerț. Legea pentru comercializarea avuțiilor publice din 1929, este un exemplu în deajuns de elocvent, dacă nu ne-am referi chiar decât la o singură formă de exploatare a serviciilor publice: Regia Publică Comercială. Dar la noi chiar teatrele și operele naționale au fost transformate de legiuitor în servicii publice, lucru contestat de susținătorii incidentului de inadmisibilitate a acțiunii în contencios, în disprețul textului categoric din legea din 1930!

Dar iată ce spune de pildă în această privință M. Houriou: „Toute espèce de service ou d'exploitation peut être, en principe érigé en service public, même une exploitation commerciale, ou industrielle (1). Socotim de prisos să stăruim asupra unor principii admise în mod unanim de întreaga doctrină de drept administrativ.

Atunci când reprezentantul Casei afirmă că nu poate să conceapă Statul contractând cu el însuși, el neagă probabil existența stabilimentelor publice, care nu sunt decât servicii publice dotate cu personalitatea juridică și cu care el are posibilitatea să trateze. Negarea acestor stabilimente l'a îndrituit fără îndoială să nu poate admite ca Statul să treacă o parte din bunurile sale... tot Statului: tot așa probabil n'are cunostință de existența instituțiunii a mutațiilor domeniilor...

Este tot așa de eronat de a se afirma că nu poate fi vorba de „regim de drept public” și totdeodată de supunerea unei instituții unor anumite norme de drept privat, anume dreptului comercial. În afară de

1) Précis de Droit Administratif, ed. 11 — 1927, pag. 18, nota 1.

faptul că s'a precizat ce trebuie înțeles prin „regim de drept public”, este suficient să ne gândim la contractele de concesiune de serviciu public, contracte administrative supuse așa zisului regim de drept public și totdeodată normelor codului de comerț, pentru „operațiunile” comerciale ale serviciului concesionat.

Problema supusă soluționării Curței nu prezintă decât dificultăți aparente, mărginindu-se numai la cercetarea intențiunii legiuitorului, atunci când a creat Casa Monopolurilor Statului.

Întreaga dezvoltare a reprezentantului reclaman-tului, d-l profesor Anibal Teodorescu, rezumată pe acest principiu, a fost consacrată cu bună dreptate de către instanța judecătorească care admite deci, cum o formulează și Gaston Jèze (2) că este cu neputință de a se stabili un criteriu unic; că existența serviciului public rezultă dintr'un complex de împrejurări, fiecare dintre ele nefiind suficientă, dar care însă prin adunarea lor vădește voința de a se organiza un serviciu public. Tribunalele — adaugă d-sa — au o largă putere de apreciere. Iar ocupându-se de acele elemente, Gaston Jèze se ocupă chiar de monopoluri glăsuind: „Creațiunea unui monopol de exploatare este însă un semn foarte prețios. Fără îndoială, fabricarea pulberii, a tutunului, a chibriturilor, organizată în formă de monopol, constituiesc servicii publice”. Îndrumat de un reprezentant de frunte al dreptului administrativ românesc, instanța are meritul de a fi împărtășit în totul învățămintele doctrinei. Fiecare considerent trădează această grijă de a pătrunde intenția legiuitorului de câteori s'a ocupat de legea monopolurilor Statului până la legea din 7 Februarie 1929, pentru crearea Casei Autonome a Monopolurilor și de această Casă în toate legile făurite ulterior și care ar fi putut s'o primească. Elementele puse în cumpără de Curtea de Apel sunt pe atât de numeroase pe cât de convingătoare.

Într'adevăr, un prim element pe care de altfel nimeni nu-l contestă, constă în faptul că regia monopolurilor Statului în baza legii pentru administrarea și exploatarea monopolurilor Statului din 20 Martie 1912 și a legilor ulterioare, este o instituție creată de Stat, este un serviciu public. Serviciile acestei regii au fost trecute Casei Autonome a monopolurilor în conformitate cu art. 2 al. 2 din legea din 7 Februarie 1929. Legea este categorică: „serviciile regiei monopolurilor Statului însărcinate astăzi cu gestiunea tehnică și comercială a acestui monopol, vor fi preluate de Casa Autonomă. „Dacă regulamentul acestei legi în art. 1 spune că această Casă este „distinctă” de Stat — text pe care reprezentantul Casei a căutat să-l exploateze în mod deosebit — aceasta nu însemnează că este o instituție particulară, ci un *stabiliment public*, adică un serviciu public independent dotat cu personalitatea juridică. Dacă Cassa

Monopolurilor Statului ar fi fost o instituție privată n'ar fi fost nevoie de o lege pentru crearea sa, din legea pentru persoanele juridice din 6 Februarie 1924. De altfel, cum observă cu mult temeiul jurnallul Curții, legea pentru organizarea ministerelor din 2 August 1929, făurită deci ulterior legii pentru crearea C. A. M., ocupându-se în art. 51 de serviciile și direcțiunile cari fac parte din Ministerul de finanțe, prevede și, „Administrația Monopolurilor Statului, care funcționează pe baza legii Cassei Autonome a Monopolurilor Regatului României”.

Curtea de Apel nu se oprește la acest singur element, — hotărâtor chiar după credința noastră — pentru rezolvarea problemei. Ea ne mai arată că atunci când este vorba de gestiunea financiară a Cassei și de controlul acestei gestiuni, li se aplică legi posterioare legii pentru crearea ei și anume legea pentru organizarea și administrarea pe baze comerciale a întreprinderilor și avuțiilor publice (art. 2, 29, 30, 32 și 33 și urm.) și legea asupra contabilității publice din 31 Iulie 1929, art. 5, 8, 199, 200 și 202). Toate actele de gestiune ale Cassei sunt supuse controlului Curții de Conturi!

Care instituție privată oare, este supusă legii pentru organizarea Ministerelor, legii pentru reorganizarea Inaltei Curți de contui, legii contabilității publice, legi pentru exploatarea pe baze comerciale a avuțiilor publice, ș. m. d.!

Jurnalul Curței mai invoacă în susținerea tezei sale o serie de elemente deduse din interpretarea a diferitelor dispoziții din legea pentru crearea C. A. M. din 7 Februarie 1929 ca și din anexele sale. De pildă: 5 membrii din consiliul de administrație al Cassei sunt numiți prin Decret Regal, cenzorii sunt numiți de Stat, însuși bugetul a fost prevăzut în legea bugetară din 1931, funcționarii Cassei sunt competenți pentru a dresa procese-verbale de contravenție, ș. a. m. d.

Rezultă deci, în mod vădit că nu poate fi vorba de o instituție particulară, Cassa Autonomă a Monopolurilor fiind un stabiliment public.

De aci putem conchide că funcționarii ei sunt funcționari publici, înțelegându-se prin aceștia, indivizi cari colaborează în mod continuu și permanent la un serviciu public! Dar și aici privind-se numai statutul juridic al funcționarilor cari colaborează la C.A.M., reese limpede că legiuitorul a înțeles să-i socotească ca funcționari publici. Dacă n'ar fi fost așa, Ministerul de finanțe n'ar fi putut delega prin decizia no. 104.119 din 5 Decembrie 1929 (M. Of. 275 din 10 Decembrie 1929) o parte din atribuțiunile sale, Directorului General al C. A. M. autorizându-l deasemenea pentru Ministerul de finanțe de a da deciziuni ministeriale! A susține deci, că acest director general este un funcționar particular, însemnează: sau a admite ilegalitatea delegațiunii, sau a ignora principiile cari stau la baza delegațiunii în dreptul

2) Les principes généraux de Droit Administratif, ed. 3, 1930, pag. 20 și urm.

administrativ (3). Dar legea din 7 Februarie 1929 în anexa B, art. 3 prevede în mod expres: „Cassa va prelua serviciile tehnice și comerciale existente ale Regiei Monopolurilor, așa cum funcționează actualmente și personalul existent al sus ziselor servicii cari vor păstra drepturile dobândite și va continua să beneficieze de statutul său legal actual, ca și cum ar rămâne întrebuițați la Stat. Iar mai târziu intervine legea pentru administrarea și exploatarea monopolurilor din 2 Iulie 1930, care vine să precizeze această situațiune în mod special în art. 4, 5, 7. Art. 4 anume sună astfel: „personalul administrativ R. M. S. existent la 7 Februarie 1929 și preluat de C. A. M. și de societatea P. T. A. B. păstrează drepturile dobândite până la această dată conform art. 3 din anexa B, și art. 11 din anexa c, a legii din 7 Februarie 1929, referitor la crearea C. A. M.: Numirea și salarizarea tuturor funcționarilor C. A. M. vor fi supuse aprobării Ministerului de finanțe”. În art. 5, se stabilește că comisiunea de numiri și înaintări a personalului statutar prevăzut de art. 39 din legea statutul funcționarilor publici, va funcționa pe lângă C. A. M. fiind prezidată de directorul general... Art. 7 prevede întocmirea unui statut supus aprobării consiliului de Miniștrii pentru funcționarii numiți după 7 Februarie 1929. Astfel de dispoziții legale nu există nici pentru funcționarii instituțiilor particulare și nici măcar pentru funcționarii stabilimentelor de utilitate publică !

Dar mai mult decât atât intervenind la 31 Decembrie 1930 o lege, pentru reducerea lefurilor salariațiilor publici, legiuitorul prevede în art. 1 al. 1 ca și art. 4 că reducerile se aplică și salariațiilor *publici* plătiți din *bugetele Cassei Autonome* și ale regiilor publice comerciale!... Socotim cu totul de prisos să stăruim mai mult sau să mai invocăm și alte elemente în sprijinul tezei Curții, cum ar fi alcăuirea unei comisii disciplinare pe lângă Cassa A. M. Cum s'ar putea concepe existența legală a unei astfel de comisii pe lângă instituțiuni particulare.

Dar chiar dacă am privi vechea regie a monopolurilor Statului în înfățișarea sa actuală ca un serviciu publică *unui stabiliment public*, deja existent în speță Cassa A. M. Și chiar, în cazul când am presupune — potrivit logicei și principiilor cari însuflețesc dreptul administrativ — că acest serviciu public a fost concesionat C. A. M. instituții particulare, încă majoritatea doctrinei, susține că și în această situațiune, funcționarii serviciilor publice concesionate sunt funcționari publici. Iată ce spune în această privință defunctul Duguitt (4): „Toute activité qui est un service public conserve ce caractère, quelle que soit la

manière dont elle fonctionne. Il faut donc l'affirmer très nettement que les agents normaux et permanents d'un service public, même concédé sont des fonctionnaires, que notamment, tous les employés des chemins de fer, même des chemins de fer *concedés* qui sont pris dans les cadres normaux et permanents du service, sont de véritables fonctionnaires auxquels s'applique tout ce qui concerne les fonctionnaires publics en général et notamment la prohibition des syndicats et des grèves...”.

S'a invocat în sprijinul incidentului de inadmisibilitate ridicat de Cassa Autonomă a Monopolurilor și de Ministerul de finanțe o deciziune din 22 Octombrie 1930, a Curții de Apel s. III București, (5), prin care s'ar fi declarat inadmisibilă o acțiune în contencios îndreptată împotriva unei concedieri făcute de societatea „Chibriturile”. Ori, fără a pătrunde în analiza jurisprudenței invocate, notăm numai că este vorba de o speță cu totul deosebită de cea tranșată prin jurnalul adnotat. Era vorba de o parte de o societate particulară, iar de altă parte de un vizitiu care deci nu se bucură de garanțiile statornicite de legea pentru statutul funcționarilor publici.

Vom reveni asupra acestui jurnal al Curții de Apel s. IV București, motivat cu o grijă demnă de toată lauda și pătruns de singurele principii de drept administrativ cari puteau să ducă la deslegarea incidentului.

JEAN H. VERMEULEN,

Conferențiar de Drept Administrativ la Universitatea din București

CURTEA DE APEL DIN GALAȚI SECȚIA II-a

Audiența dela 8 Aprilie 1930

Președenția D-ului I. PÂRVULESCU, Președinte

Anton Andrei cu Ministerul Instrucțiunii publice ș. a.

Deciziunea Nr. 69

Contencios administrativ. Liceu. Catedră de fizico-chimice. Publicarea ei ca vacantă. Cerere la minister pentru transferare. Admitere. Profesor titular definitiv al catedrei. Transferare la o altă școală din aceeași localitate. Ilegalitate. Acțiune. Admisibilitate. Art. 125 l. învățământului secundar.

Potrivit art. 33 din vechea lege a învățământului secundar, profesorul care a petiționat Ministerului Instrucțiunii cerând transferarea la o catedră vacantă și a fost numit în mod legal titular definitiv al ei, nu mai poate fi, conform art. 125 din noua lege combinat cu art. 131 din regulamentul ei, transferat la o altă catedră dela altă școală din aceeași localitate, fără a se violă aceste texte de lege și regulament.

Reclamantul Anton Andrei prin d-l avocat Vasile Poltzer.

Intervenientul Gr. N. Popescu prin d-l avocat G. Iorgala.

Pârâțul Ministerul Instrucțiunii Publice prin d-l avocat al Statului Em. Gâdei.

5) „Dreptul” 33-34, 1930.

3) Anibal Teodorescu: *Tratat de Drept Administrativ*, ed. 3, 1929, pag. 270 și „La delegazione di poteri nel Diritto amministrativo romeno” în *Studii di diritto pubblico in onore di Oreste Ranelette*, 1930.

4) Traité de Droit constitutionnel, vol. III, ed. 3, pag. 20-21. De asemenea Gaston Jèze: *Droit administratif*, 1911, p. 284.

Curtea,

Asupra acțiunii în contencios intentate de Anton Andrei, profesor, domiciliat în Galați, Str. Grădina Veche No. 81, prin petițiunea înregistrată la No. 4203 din 17 Iulie 1929, contra Ministerului de Instrucțiuni Publice, prin Ministrul respectiv, din Str. Spiru Haret, București, pentru anularea ordinului acestui Minister, Direcțiunea Generală a învățământului secundar No. 085881 din 21 Iunie 1929, trimis d-lui Director al Liceului V. Alexandri din Galați, cu un tablou de încadrare, în baza căruia, catedra sa de fizico-chimice a fost sfărâmată, luându-i-se toate orele de la Liceul V. Alexandri, afară de două la clasa VI și transferându-se catedra sa la Gimnaziul C. A. Rosetti din acest oraș și cu ore de completare la Școala Superioară de Comerț.

Procedând astfel — susține reclamantul — Ministerul a violat dispozițiunile clare și categorice ale art. 51, 52, 75 și 125 din legea învățământului din 15 Mai 1928, iar acest act al Ministerului, constituie un act administrativ de autoritate făcut cu călcarea legii mai sus menționată și prin consecință cere ca Ministerul Instrucțiunii Publice să fie obligat să-l reintegreze la catedra de la Liceul V. Alexandri pentru materia de fizico-chimice, la orele și clasele la care a funcționat în cursul anului 1928—1929 și

Asupra cererii de intervenție făcut de Gr. N. Popescu, profesor, domiciliat în Galați, Str. Serei No. 4 bis, prin petițiunea înregistrată la No. 5054 din 21 Septembrie 1929, în conformitate cu art. 10 din legea accelerării judecăților, în procesul intentat de profesorul Anton Andrei prin acțiunea mai sus arătată — cerere de intervenție prin care susține că acțiunea principală intentată de Profesorul Andrei este neîntemeiată, cerând respingerea ei și prin consecință menținerea tabloului de încadrare făcut de Minister, în care intervenientul este fixat la catedra No. 20, iar A. Andrei la catedra de la Gimnaziul C. A. Rosetti.

Având în vedere actele, lucrările din dosar și susținerile orale ale părților în instanță, precum și concluziunile scrise depuse la dosar, din cari — în fapt — rezultă următoarele:

Reclamantul, licențiat în fizică și chimie și în urma trecerii examenului de capacitate pentru fizico-chimie ca specialitate principală și cosmografie ca secundară, a fost numit în anul 1925, profesor definitiv la catedra de fizico-chimie la liceul din Lugoj, de unde a fost transferat, în 1926, aceluși catedră la liceul din Turnu-Severin. În anul 1928, potrivit art. 33 din Legea învățământului pe atunci în vigoare, publicându-se de către Ministerul Instrucțiunii, în Monitorul Oficial No. 32 din 11 Februarie 1928, că la liceul V. Alexandri sunt vacante 17 ore de fizico-chimie, iar reclamantul dorind a fi transferat la Galați s'a conformat dispozițiunilor art. mai sus menționat și în termen a înaintat Ministerului o cerere în acest sens. Ministerul, cu adresa No. 47.751 din 18 Iunie 1928, îi comunică că având în vedere publicația orelor vacante, făcută prin Monitorul Oficial No. 32 din 11 Februarie 1928, cererea înaintată, precum și specialitățile pentru care este abilitat și având în vedere și avizul favorabil al Consiliului Inspectorilor Generali, în baza dispozițiilor art. 33 din Legea învățământului, l-a transferat pe ziua de 1 Septembrie 1928, de la catedra pe care o ocupă în orașul Turnu-Severin, la orele vacante de fizico-chimie din învățământul secundar de toate categoriile din orașul Galați, adăugând la urmă că școala, orele și clasele, la cari va funcționa, i se vor fixa prin repartitia de ore.

Pentru orele acestea, intervenientul Profesor Gr. Popescu, care era titular la Seminarul Sft. Andrei din Galați și numai cu ore complementare la liceu, n'a concurat, căci dacă ar fi dorit să ocupe catedra de la liceu, ar fi fost petiționat la Minister, ceea ce n'a făcut.

La 10 Septembrie 1928, Profesorul prin petițiunea înregistrată la No. 112.744, cere Ministerului să i se fixeze catedra

la liceul V. Alexandri și totodată, din spirit de colegialitate, roagă Ministerul că, dacă se poate scindă catedra pe școală. d-l Profesor Gr. Popescu, intervenientul care avea catedra sa la seminarul din Galați, să rămână și mai departe cu 6 ore de complementare la liceul V. Alexandri, iar lui să i se dea pentru completarea catedrei, ore la Gimnaziul „C. A. Rosetti”, unde colegul Popescu spune că nu se poate duce. Rezoluția Ministerului, pusă pe această petițiune, este comunicată Directorului liceului V. Alexandri, prin adresa No. 14.242 din 25 Septembrie 1928 a Inspectorului Școlar al Regiunii XI-a, în cuprinderea următoare: „Ministerul... a dispus ca orele de fizico-chimice de la liceu să fie rezervate d-lui Anton Andrei care a fost transferat la ele, fiind și în spiritul legii noi, care creiază catedre unitare. Completarea catedrei d-lui Popescu se va face cu ore de la altă școală din oraș, fără a trunchia o catedră fundamentală de liceu”, și reclamantului astfel i s'a înființat, sub imperiul actualei legi, la liceul V. Alexandri, o catedră de fizico-chimie, repartizându-se orele după cum urmează: 2 ore la clasa II-a A; 2 ore la a III-a A; 3 ore la a IV-a A; 3 ore la a V-a A; și 2 la a VI-a A; adică în total 12 ore, pe lângă care i s'a mai dat în completare încă 3 ore la a IV-a C. Aceste 15 ore au format catedra reclamantului, la care a funcționat timp de un an.

La 17 Februarie 1929, prin petițiunea înregistrată la No. 2965, adresată Ministerului, profesorul intervenient Gr. Popescu, formulează pretențiuni și anume: pretinde că în mod ilegal au fost publicate ca vacante cele 7 ore de fizico-chimie de la liceu, care îi erau date lui în completarea orelor de la Seminar, astfel că ilegal ar fi fost încredințate profesorului Andrei și prin consecință cere să fie restituite acele 7 ore și mai mult încă, peste aceste ore să i se mai dea și altele pentru a-i constitui o catedră la liceu. Pe această petițiune, Inspectorul Șef al Regiunii XI-a, face un referat favorabil intervenientului Profesor Popescu, pe anumite considerațiuni și opinează în concluzie că catedra de fizico-chimie de la liceu s'ar cuveni legal profesorului Gr. Popescu. Bazat pe acest referat d-l Ministru al Instrucțiunii, pune rezoluția că: „Cererea d-lui Gr. Popescu va fi satisfăcută fiind dreaptă și legală; la încadrare se va ține în seamă de Comisiune”.

Urmează după aceasta ordinul Ministerului cu No. 858.881 din 26 Iunie 1929 pe lângă care trimite directorului liceului din Galați, copie de pe tabloul de încadrare a membrilor Corpului didactic de la acest liceu, înlocuit în conformitate cu dispozițiunile art. 125 al. 2 din legea învățământului secundar, tablou prin care catedra profesorului A. Andrei de la liceu este împărțită la trei profesori, iar catedra sa transferată la Gimnaziul Rosetti, unde i se dă 7 ore și ca completare 2 ore la liceu și 6 ore la Școala Comercială Superioară.

Prin acțiunea de față se cere anularea acestui ordin al ministerului, pe lângă care se înaintează tabloul de încadrare mai sus arătat.

In drept :

Având în vedere că în anul 1928, fiind vacante 17 ore de fizico-chimice la liceul V. Alexandri, Ministerul, conformându-se art. 33 din vechia lege a învățământului atunci în vigoare, a adus aceasta la cunoștința generală prin Monitorul Oficial No. 32 din 11 Februarie 1928, iar reclamantul, pe atunci profesor definitiv de fizico-chimice la T.-Severin, dorind să fie transferat la Galați, s'a conformat dispozițiunilor aceluiaș articol 33 și a petiționat la Minister să fie transferat la Galați.

Că, Ministerul Instrucțiunii, admitând cererea profesorului Andrei, prin adresa No. 47.751 din 18 Iunie 1928, îi face cunoscut că în conformitate cu art. 33 este transferat pe ziua de 1 Septembrie 1928, la orele libere de fizico-chimice din

învăţământul secundar de toate categoriile din oraşul Galaţi, adăugând că şcoala, orele şi clasele la cari va funcţiona, i se vor fixa prin repartitia de ore.

Având în vedere, că la 10 Septembrie 1928 — deci sub imperiul legii actuale a învăţământului — reclamantul cerând să i-se fixeze catedra la liceul V. Alexandri, Ministerul a admis aceasta, formându-i catedra din 2 ore la clasa II-a, 2 ore la a III-a A; 3 ore la a IV-a A; 3 ore la a V-a A; 2 ore la a VI-a A; plus trei ore în completarea la a IV-a C; adică în total 15 ore de fizico-chimice, toate la liceul V. Alexandri şi i-a refuzat cererea de a-i trunchia catedra sa şi a-i da ore complementare la Gimnaziul Rosetti, pentru a-i veni — din spirit de colegialitate — în ajutorul Profesorului Popescu, care ţinea să rămână cu cele 7 ore la liceu.

Având în vedere că acest refuz al Ministerului a fost motivat din rezoluţia pusă pe petiţiunea reclamantului, după cum s'a arătat la expunerea în fapt.

Având în vedere că prin art. 33 din vechea lege a învăţământului — în vigoare la data când s'a adus la cunoştinţa generală, prin Monitorul Oficial, orele vacante la liceul din Galaţi — se arată clar de altfel, ca şi în actuala lege, prin art. 54, că: „doritorii de a ocupa locul vacant, vor petiţiona la Minister cel mult până... etc“.

Considerând că intervenientul prof. Gr. Popescu nu a petiţionat la Minister atunci când prin Monitorul Oficial s'au publicat vacante orele dela liceu, astfel că chiar dacă Ministerul ar fi voit să-l transfere dela seminar la liceu, n'ar fi putut să o facă, pentru simplul motiv că d-sa nu a cerut aceasta.

Că numai dacă profesorul Popescu ar fi petiţionat la Minister în termenul prescris de art. 33, concurând astfel cu profesorul Andrei, la orele vacante de la liceu, şi dacă totuşi, trecându-se peste el, ar fi fost preferat tot reclamantul, atunci numai, socotindu-se lezat într'un drept al său, ar fi putut recurge la acţiunea în contencios şi demonstrând că ordinea de preferinţă legală era în favoarea lui, ar fi putut obţine catedra pe care ar fi cerut-o. Cum însă nu a petiţionat conform art. 33, astăzi nu are, din acest punct de vedere, nici calitatea, nici dreptul de a discuta legalitatea transferării la Galaţi a profesorului Andrei.

Având în vedere că prin petiţiunea sa, adresată Ministerului prin Inspectoratul Şef al Regiunii XI-a Şcolară, făcută la 27 Februarie 1929 — deci după un an de la publicarea în Monitorul Oficial a orelor vacante de la liceu — se afirmă de către intervenient că în mod ilegal au fost publicate ca vacante orele sale de la liceu şi aceasta conform legilor şi regulamentelor respective, cât şi conform adresei ministeriale din Decembrie 1927, comunicată liceului de către Inspectorat cu ordinul No. 200.009, din care rezultă că nu se va publica vacante orele de complementare.

Având în vedere că intervenientul nu a indicat la cari anume texte de legi şi regulamente se referă şi nici nu a produs acel ordin cu No. 200.009 din 1927, care opreşte să se publice ca vacante orele de completare, iar pe de altă parte art. 37 al. 4 din legea veche, în vigoare la data publicării orelor vacante de la liceu din localitate, arată că „Nu se vor considera ca formând catedre, putând fi ocupate prin titluri noi, decât grupele de minimum 12 ore. Orice grupări de ore sub această limită, nu vor putea fi ocupate de titulari, ci se vor publica vacante, spre a se distribui ca ore suplimentare“. Ori, este netăgăduit că Gr. Popescu avea la liceu numai 7 ore în completarea catedrei sale de la seminar, astfel că puteau fi publicate vacante.

Având în vedere că la finele referatului Inspectorului Regiunii XI-a, făcut pe petiţiunea intervenientului, mai sus arătată, se afirmă că transferarea profesorului Andrei s'a făcut fără avizul Consiliului de Inspectori, ori aceasta este o inexactitate, de oarece din ordinul Ministerului Instrucţiunii No. 47.751 din 18 Iunie 1928, adresat profesorului Andrei şi

prin care i se aduce la cunoştinţă transferarea sa la Galaţi, între altele se arată că s'a avut în vedere şi „avizul favorabil al Consiliului d-lor Inspectori Generali de învăţământ“.

Că, din toate acestea rezultă dar că transferarea profesorului Andrei, de la Turnu-Severin la Galaţi, s'a făcut în mod legal; că prin această transferare i s'a încredinţat o catedră unitară, la care a funcţionat un an, compusă din 15 ore de fizico-chimice, toate la aceleaş liceu, conf. art. 51 din lege, al. 2 care arată că: „Catedrele sunt alcătuite pe cât posibil din ore dela o singură şcoală şi de o singură materie“. El era deci conform art. 68 din legea învăţământului, inamovibil, neputând fi defaşat, permutat, etc. decât în conformitate cu prescripţiunile acestei legi, iar catedra sa de bază, conform art. 52 nu ar fi putut fi schimbată decât în caz de transformarea şcolii prin adăugire sau reducere de clase, ori în caz de modificare a programelor.

Având în vedere totuşi, că Ministerul Instrucţiunii, prin adresa No. 85.881 din 21 Iunie 1929, trimite d-lui Director al liceului „V. Alexandri“ un tablou de încadrare, în baza căruia, catedra reclamantului a fost împărţită, luându-i-se toate orele de la liceu, afară de două la clasa VI-a, catedra sa a fost transferată la Gimnaziul „C. A. Rosetti“ de unde i se dă 7 ore cu 6 ore de completare la Şcoala Comercială Superioară din Galaţi, pentru că în schimb, catedra profesorului Gr. Popescu — intervenientul — să fie transferată la liceu, unde i s'a dat 7 ore, cu cinci ore de completare la seminar, iar 15 ore la liceu s'au dat profesorului Hanganu.

Având în vedere că pârâţul, Ministerul Instrucţiunii, şi intervenientul profesor Gr. Popescu, au susţinut că Ministerul era îndreptăţit să facă această desfacere şi transferare de catedre pe baza art. 125 al. 3 din noua lege şi 151 din regulament, de oarece prin noua lege s'a revenit la sistemul vechiu al formării catedrelor, revenire care trebuie să implice neapărat remanierea catedrelor, iar mai departe, ocupându-se în speţă, au susţinut că Comisiunea instituită prin regulament, a grupat orele prevăzute în noile programe spre a alcătui catedrele şi în conformitate cu art. 125 din lege, a repartizat pe actualii profesori şi maiştrii titulari la aceste catedre aşa cum impuneau nevoile învăţământului şi posibilităţile noilor programe, şi că această operaţiune de a forma catedrele şi apoi a fixa profesorii, este „un drept suveran şi intangibil al Ministerului Instrucţiunii Publice“, drept rezervat în mod special prin art. 25 al. 3 din legea învăţământului secundar în vigoare.

Având în vedere că art. 125 de la început, în primul alineat fixează principiul că: „membrii corpului didactic secundar, de toate categoriile care se găsesc funcţionând ca titulari la promulgarea legii, îşi păstrează drepturile lor câştigate“, ori este netăgăduit că profesorul A. Andrei a funcţionat un an la liceul „V. Alexandri“ ca titular definitiv al catedrei de fizico-chimice compusă din 15 ore, catedră pe care o dobândeşte în mod legal şi pe care era proprietar, inamovibil.

Considerând că al. 3 art. 125 arată că: „Aceleaşi comisioane va fixa tabloul catedrelor ce vor funcţiona pe lângă fiecare şcoală secundară, potrivit noilor programe şi va repartiza pe actualii profesori şi maiştri titulari la aceste catedre putându-li-se da şi ore, etc.“.

Având în vedere că deşi nu s'a făcut dovadă dacă noile programe au adus vre-o modificare în ceea ce priveşte catedrele de fizico-chimice, dar presupunând că asemenea modificări ar fi fost necesare; din modul de redacţiune al acestui text, se vede că aceste catedre urmă să se repartizeze actualilor profesori, — ori, cum profesorul Andrei funcţiona de un an ca titular definitiv al catedrei de 15 ore fizico-chimice la liceu, e inexplicabil cum i s'a luat catedra, transferându-i-o la Gimnaziul Rosetti, pentru a o da intervenientului care avea catedra sa la seminar.

Considerând că aceasta rezultă clar şi din art. 131 din Re-

gulament, care spune că: „catedra de bază a unui profesor titular definitiv nu se poate schimba decât în caz de transformarea tipului școlii prin adăugirea sau reducerea de clase, ori în caz de modificare a programelor“, iar aliniatul 2 din același articol e și mai categoric, precizând când unui asemenea profesor i se poate transfera catedra și anume: „în cazul când nu mai există ore de specialitatea sa, în școala unde a funcționat, profesorul va fi trecut la o altă școală din localitate, etc.“.

Că discuțiunea făcută de Minister și intervenient în ceia ce privește vechimea în învățământ a acestui din urmă în comparație cu profesorul Andrei, nu se mai putea face, fiindcă conform regulilor mai sus expuse, Comisiunea specială prevăzută de art. 125 al. 2, trebuia să vadă că nu se poate trece peste drepturile reclamantului, pe care l-a găsit funcționând ca profesor titular definitiv la liceul V. Alexandri și atâta vreme cât nu s'au suprimat, la acest liceu, orele de specialitatea sa.

Considerând ca interpretări ca acele date de reprezentantul Ministerului și de către intervenient articolului 125 al. 3, motivări bazate pe vechime, pe „nevoile învățământului“, pe „posibilitățile noilor programe“ și pe „dreptul suveran și intangibil al Ministerului de a forma catedrele și a fixa apoi profesorii“ asemenea interpretări sunt în contradicție vădită cu spiritul legii învățământului, cu textele clare care consacra drepturile câștigate.

Că, din cele mai sus expuse rezultă deci că Ministerul, prin tabloul de încadrare făcut și înaintat direcțiunii liceului, cu adresa No. 85.881 din 21 Iunie, în baza căruia, catedra reclamantului a fost împărțită, dându-i-se altă catedră la Gimnaziul Rosetti, cu ore de completare la Școala Comercială Superioară și cu păstrarea numai a două ore la liceu, a violat dispozițiunile art. 51, 52, 75 și 123 din legea învățământului; că acest act al Ministerului constituie un act administrativ de autoritate, făcut cu călcarea legii; că acest act urmează a fi anulat și prin consecință, admitându-se acțiunea ca fondată, să fie obligat Ministerul Instrucțiunii Publice să-l reintegreze pe reclamant la catedra sa de la liceul „V. Alexandri“ pentru materia de fizico-chimie și pentru orele și clasele la care a funcționat în cursul anului școlar 1928—1929, și a respinge ca nefondată cererea de intervenție făcută de profesorul Gr. Popescu.

Văzând și cererea de cheltueli de judecată formulată de reclamant în contra părâtului, pe care Curtea — în aprecierea sa — le fixează la suma de 2000 lei.

Pentru aceste motive redactate de d-l Consilier Em. Gh. Lupu, Curtea, admite acțiunea în contencios, pornită de An-ton Andrei, din Galați, Str. Grădina Veche No. 81, cu petițiunea înregistrată la No. 4203 din 1929 și prin consecință:

Anulează ca ilegală adresa No. 85.881 din 21 Iunie 1929 a Ministerului Instrucțiunii Publice, Direcția Generală a Învățământului Secundar, din București și

Invită pe numitul Minister să repună pe reclamant la catedra de fizico-chimie înființată la liceul „V. Alexandri“ din Galați, la clasele următoare: 2 ore clasa II-a A; 2 ore clasa III-a A; 3 ore clasa IV-a A; 3 ore clasa V-a; 2 ore clasa VI-a A; și ca completare 3 ore la clasa IV-a C, și la care catedră a fost transferat cu adresa No. 47.751 din 1928, a aceluiași Minister.

Respinge ca nefondată cererea de intervenție făcută de Gr. N. Popescu din Galați, Strada Serei No. 4, cu petițiunea înregistrată la No. 5054 din 1929.

Obligă pe Ministerul părât să plătească reclamantului două mii lei cheltueli de judecată.

(ss) I. Pârvulescu, Em. Lupu, N. Brăescu.

Grefier (ss) Diaconescu-Fănel.

A apărut: LEGEA ASUPRA PRESEI și LEGEA ASUPRA APĂRĂRII ONOAREI APLICABILE ÎN ARDEAL, de Dr. Carol Nesselrode, Judecător-Consilier Trib. Bihor.

Cuprinzând concluziuni practice privitoare la :

Educarea tineretului de azi și de mâine; Aplicarea măsurilor în interesul ocrotirii orfanilor părăsiți sau neglijăți; Salvarea minorilor delievenți; Accelerarea judecăților și primirea infracțiunilor și

Enumerarea atribuțiunilor organelor chemate în aceste materii.

Lucrarea este tipărită elegant pe hârtie velină, conține 116 pagini. *Prețul 100 lei.* Comandele se primesc la autor Oradea, B-dul Regele Ferdinand 55/B sau la *Curierul Judiciar* care le va expedia contra cost.

DE ACELAȘ AUTOR: 1. *Procedura Tutelară din Transilvania 500 lei;* 2. *Legea despre Instanța Adolescenților 80 lei;* 3. *Dreptul penal al minorilor. Manual 150 lei;* 4. *Daunele morale în materie de de presă, Editura Curierul Judiciar. — Prețul 30 lei.*

Apel de prenumerațiune la opul ce va apare despre „TRATAT TUTELAR“.

Legile, ordonanțele, și regulile juridice privitoare la cauzele tutelare sunt atât de resfirate, încât și specialistul cu mare oboseală și cu multă pierdere de timp poate găsi în cazuri date din diferitele izvoare de drept materialul necesar.

Aceasta ne-a îndemnat ca să culegem întregul material, redactând un tratat comparat indispensabil atât D-lor judecători, avocați, notari-publici cât și D-lor primpretori, notari, primari și tutori comunali.

Opul va cuprinde toate legile, regulamentele, aplicabile în Ardeal și Vechiul Regat, peste 2.000 de jurisprudențe în diferite cauze tutelare, precum și o completă orientare și îndrumare cum să se procedeze în chestiunile tutelare ale minorilor și interzișilor.

Cartea va fi tipărită pe hârtie albă, bună, cu format mare, cu o întindere de cel puțin 800 pagini.

Acei cari comandă cartea trimițând anticipat 100 lei vor primi-o cu un preț de 300 lei. Restul de 200 lei se va plăti după preluarea opului.

Acei cari comandă opul fără a trimite avans pentru hârtie, vor primi cartea cu un preț redus de 350 lei. Prețul opului la librării va fi de 550 lei.

Comenzile se pot face pe adresa autorului Dr. Carol Nesselrode, Judecător-Consilier Trib. Bihor, la Oradea, B-dul Regele Ferdinand 55/B. până la 15 August 1931.

A apărut în Editura *Curierul Judiciar*: LEGEA TIMBRULUI și a impozitului pe acte și fapte juridice din 1 Mai 1927, cu toate modificările la zi, adnotată cu deciziile Comisiunii centrale, Jurisprudența română și streină la zi, precum și Comentarii de doctrină de A. B. Plopul, avocat. Volumul, format mare, conține 510 pag. *Prețul 300 lei.*

Rugăm pe d-nii abonați din provincie a nu aștepta alte invitațiuni, cari sunt costisitoare, sau sosirea în localitate a încasatorilor, și a binevoi să trimită achitarea abonamentului prin mandat poștal, direct la Administrația „*Curierul Judiciar*“, București, Artei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat, partida No....